

Vicent Andrés Estellés

Antologia poètica

Selecció, introducció i notes: Juli Capilla

ELS NOSTRES AUTORS

bromera

1

Ací em pariren i ací estic.
I com que em passen certes coses,
ací les cante, ací les dic.

Ací em pariren, ací estic.
Ací treballe i done besos.
Ací agonitze i ací em ric.

Ací defense unes collites.
Deu veritats i quatre mites.

Ací em pariren i ací estic,
pobre de béns i ric de dies,
pobre de versos, d'afanys ric.

Cante l'amor i les parelles
que viuen, beuen i se'n van.
Cante un amor de contraban.

Cante l'amor, cante els amants.

No sé tampoc si açò són cants.

Dic les coses que vénen, van,
tornen un dia, altre se'n van,

l'esperança de contraban.

2
NO ESCRIC ÈGLOGUES

*Irats e gauzens me'n patray
s'ieu ja la vey, l'amor de lonh.*

JOFRE RUDEL

No hi havia a València dos cames com les teues.
Dolçament les recorde, amb els ulls plens de llàgrimes,
amb una teranyina de llàgrimes als ulls.
On ets? On són les teus cames tan adorables?
Recórrec l'Albereda, aquells llocs familiars.
Creue les nits. Evoque les baranes del riu.
Un cadàver verdós. Un cadàver fosfòric.
L'espectre de Francisco de la Torre, potser.
No hi havia a València dos cames com les teues.
Llargament escriuria sobre les teues cames.
Com si anasses per l'aigua, entre una aigua invisible,
entre una aigua claríssima, venies pel carrer.
La carn graciosa i fresca com un cànter de Serra.
I jo t'evoque dreta sobre les teues cames.
Carregaven els hòmens els ventruts camions.
Venien autobusos de Gandia i Paterna.
Eixien veus dels bars, l'olor d'oli fregit.

Tu venies solemne sobre les teues cames.
Oh la solemnitat de la teua carn tendra,
del teu cos adorable sobre les llargues cames!
Carrer avall, venies entre els solars, els crits,
els infants que jugaven en eixir d'escola,
la dona arreplegava la roba del terrat,
l'home recomponia lentament un rellotge
mentre un amic parlava dels seus anys de presó
per coses de la guerra, tu venies solemne,
amb més solemnitat que el crepuscle, o amb una
dignitat que el crepuscle rebia de tu sola.
Tota la majestat amada del crepuscle.
No hi havia a València dos cames com les teues,
amb la viva alegria de la virginitat.
Sempre venies, mai no arribaves del tot,
i jo et volia així, i jo ho volia així:
nasquí per guardar-te, per veure com venies.
Inútilment recórrec els crepuscles, les nits.
Hi ha els hòmens que carreguen lentament camions.
Hi ha bars, l'oli fregit, les parelles d'amants.
Jo recorde unes cames, les teus cames nues,
les teues llargues cames plenes de dignitat.
No hi havia a València dos cames com les teues.
Un cadàver verdós. Un cadàver fosfòric
va tocant les anelles, va preguntant per tu.
Es desperta Ausiàs March en el vas del carner.
Jo no sé res de tu. Han passat segles, dies.
Inútilment recórrec València. No escric Èglogues.

3

TESTAMENT MURAL

...de la mellor que mai vestís camisa.

JORDI DE SANT JORDI

El teu nom i el meu nom, escrits en la paret,
en aquella paret plena de cors i rúbriques,
en aquella paret de voluntats darreres,
mentre s'agonitzava de l'amor o la pena;
en aquella paret de la fosca escaleta,
entre paraules tendres i paraules obscenes,
paraules que parlaven d'un amor invencible,
paraules que parlaven d'un record en carn viva,
paraules que evocaven les nits de gaudi i pètals,
i la pornografia delirant d'uns dibuixos,
en una convivència que m'agrada pensar.
En aquella paret suada dels amants,
amarada d'amors com un dur matalàs,
en aquella paret de friccions ardentes.
El teu nom i el meu nom feroçment enllaçats
quan també s'enllaçaven les nostres cames, fosca
escaleta que evoque i que no diré on és,
encara que em torturen, encara que em degollen.

El teu nom i el meu nom, ardents, en un arrap
sobre els algeps suats de la paret aquella.
El teu nom i el meu nom arrapats amb les ungles,
arrapats en la bruta paret de l'escaleta,
amb una voluntat de viure, de perviure,
amb una agonitzant cal·ligrafia dura,
entre coses obscenes i coses delicades,
exclamacions brutals d'un sexe poderós,
notacions ingènues de quadern escolar,
notes sobre la marxa dels esdeveniments,
aquell luxe d'autògrafs autèntics i primaris.
El teu nom i el meu nom, més que escrits, arrapats,
aquell amor, l'amor, amor d'ungles i dents.

DEMÀ SERÀ UNA CANÇÓ

Ab dol, ab gauig, ab mal, ab sanitat.

PERE MARCH

Animal de records, lent i trist animal,
 ja no vius, sols recordes. Ja no vius, sols recordes
 haver viscut alguna volta en alguna banda.
 Felicitat suprema, l'hora d'escriure els versos.
 No els versos estellats, apressats, que escrivies,
 sinó els versos solemnes –¿solemnes?– del record.
 Et permets recordar amb un paisatge i tot:
 les butaques del cine, el film que es projectava,
 del que no vàreu fer gens de cas, està clar;
 i evokes l'Albereda, les granotes del riu,
 les carcasses obrint-se en el cel de la fira,
 tota València en flames la nit de Sant Josep
 mentre féieu l'amor en aquella terrassa.
 Animal de records, lent i trist animal,
 ara evokes i penses la carn fresca i suau
 per on les teues mans o els teus besos anaven,
 la glòria d'unes teles alegres i lleugeres,

els cavallons de teules rovellades, la brossa
que creixia, adorable, de sobte, entre unes teules.
Animal de records, lent i trist animal
amb les mans escampades damunt el davantal,
ara que ja tenies posat damunt la taula
el got de l'aigua clara en el plat de floretes,
ara que no volies ni parlar ni evocar:
contemplar solament la vella i alta imatge
en un silenci dens i poblat de records.
Allò que fou un dia retorna, inesperat,
omplint-te el cor de joia, omplint-te el cor de pressa,
omplint-te l'escaleta altra volta de riures,
pujant els escalons, tan viu, de dos en dos.
Se'n torna a anar després, quan tu no ho esperaves,
quan tu, en la pobra cuina, prepares unes coses
per fer l'estada amable: uns dolços, l'aigua clara...
Se t'ompli el menjador novament de penombres.
Mires per la finestra. Veus les lentes parelles.
Aquella nit no sopes i plores en el llit,
no pots tancar els ulls, mires en la foscor.
Veus l'espill de l'armari, tan llarg com un taüt.
Està als peus del teu llit, dempeus, greu o solemne.
I fores tan feliç, tan feliç, aquell dia,
amb la teua mà dins d'una mà, en un passeig!
No tornen els records dels frenètics moments
que et deixaven la roba o les cames tan brutes.
Sols evoque això: una mà en una mà,

una paraula amable, no gentil, sols amable,
un lent anar per uns carrers inconneguts
que pel seu nom evoques, per tots els seus balcons.

5
ELS AMANTS

La carn vol carn.

AUSIÀS MARCH

«No hi havia a València dos amants com nosaltres.

Feroçment ens amàvem des del matí a la nit.
Tot ho recorde mentre vas estenent la roba.
Han passat anys, molts anys; han passat moltes coses.
De sobte encara em pren aquell vent o l'amor
i rodolem per terra entre abraços i besos.
No comprenem l'amor com un costum amable,
com un costum pacífic de compliment i teles
(i que ens perdone el cast senyor López-Picó).
Es desperta, de sobte, com un vell huracà,
i ens tomba en terra els dos, ens ajunta, ens empeny.
Jo desitjava, a voltes, un amor educat
i en marxa el tocadiscos, negligentment besant-te,
ara un muscle i després el peçó d'una orella.
El nostre amor és un amor brusc i salvatge,
i tenim l'enyorança amarga de la terra,
d'anar a rebolcons entre besos i arraps.

Què voleu que hi faça! Elemental, ja ho sé.
Ignorem el Petrarca i ignorem moltes coses.
Les *Estances* de Riba i les *Rimas* de Bécquer.
Després, tombats en terra de qualsevol manera,
compremem que som bàrbars, i que això no deu ser,
que no estem en l'edat, i tot això i allò.

No hi havia a València dos amants com nosaltres,
car d'amants com nosaltres en són parits ben pocs.»

6

PER EXEMPLE

*Entre aquests dos estats és tot lo poble
e jo confés ésser d'aquest nombre.*

AUSIÀS MARCH

ELS anys de la postguerra foren uns anys amargs,
com no ho foren abans els tres anys de la guerra,
per a tu, per a mi, per a tants com nosaltres,
per als mateixos hòmens que varen fer la guerra.
La postguerra era sorda, era amarga i feroç.
No demanava còleres, demanava cauteles,
i demanava pa, medicines, amor.
Anys de cauteles, de preocupacions i tactes,
de pactes clandestins, conformitats cruels.
Ens digueren, un dia: La guerra s'ha acabat.
I botàrem els marges i arrencàrem les canyes
i ballàrem alegres damunt tota la vida.
Acabada la guerra, fou allò la postguerra.
S'apagaren els riures estellats en els llavis.
I sobre els ulls caigueren teranyines de dol.
S'anunciaven els pits, punyents, sota les teles.
Un bult d'amor creixia, tenaç, a l'entrecreix.

Eren temps de postguerra. S'imposava l'amor;
brutalment s'imposava sobre fam i cauteles.
I fou un amor trist, l'amor brut, esgarrat.
Un sentiment, no obstant, redimí la vilesa
que vàrem perpetrar, innocents i cruels,
plens ja de cap a peus d'obscenitat i fang.
Res, ja, tenia objecte. La guerra, la postguerra...
¿I qui sap, al remat? Sols ens calia viure.
I després de palpar-nos feroçment, brutalment,
arribàvem a casa i dúiem les mans buides,
i encara ens mirem ara les mans buides a voltes,
i ara sentim l'espant que llavors no sentíem
i plorem per aquella puresa que no fou,
per aquella puresa que mai no hem pogut viure,
que no hem pogut tastar en cap de banda, mai.